

Dagboek najaarsfeesten 2018

Dag 11

Deze maand viert Israël de grote najaarsfeesten. Deze feesten, Rosj Hasjana (Joods Nieuwjaar), Jom Kipoer (Grote Verzoendag) en Soekot (Loofhuttenfeest), zijn verankerd in de Bijbel, maar in de kerk veelal uit het zicht verdwenen. Dit digitale dagboek biedt geïnteresseerden de mogelijkheid om 22 dagen lang (van 10 september tot 2 oktober) te lezen over en te leren van de Bijbelse feesten.

20 september (11 tisjri)

De geduchte dagen kwamen gisteravond ten einde. Na afloop van *Jom Kipoer* verandert de sfeer. Ik wil vandaag echter nog even terugrijpen op een onderdeel van de liturgie van gisteren. In de middag werd het boek Jona gelezen. Dat boek past bij Grote Verzoendag, vanwege de manier waarop de inwoners van Ninevé massaal tot omkeer komen – en wat er dan gebeurt...

moeten zich bekeren, ieder van zijn slechte weg en van het geweld dat aan zijn handen kleeft. Wie weet zal God Zich omkeren [of 'bekeren': hetzelfde woord als in vers 8], berouw hebben en Zijn brandende toorn laten varen, zodat wij niet omkomen! (3:8-9)

Bekering en berouw bij mensen brengen bekering en berouw bij God! Inderdaad blijkt dan de kracht van *tesjoeva*! Zelfs Assyrische heidenen konden aan het komende oordeel ontkomen door massale bekering. Wat een contrast met Jona, van wie het de vraag is of hij nog tot inkeer en omkeer komt. Het boek heeft een open eind en laat ons met de vraag achter. In het boek Jona doen de heidenen het beter dan Israël. Ook al in het eerste hoofdstuk: de zeelieden.

'Het is alsof God zelf ons toefluistert: zullen anderen God vrezen terwijl wij Hem verlaten? (...) Zullen onze vijanden geloven en wij niet? Israëls kracht, grootheid en overleven – het kwam altijd voort vanuit zijn toewijding aan God. Waar is die van ons? Dat is de vraag die Jona ons stelt op *Jom Kipoer*, en het antwoord ligt in de passie waarmee we de laatste woorden van de *Neïla* zeggen – de meest klinkende bevestiging van ons geloof in het hele gebedenboek.'

(Commentaar van rabbi Sacks in *Koren Yom Kippur Mahzor*, blz. 1009)

Jona verschilt van alle andere profetische boeken. Daarin worden vooral of uitsluitend de woorden weergegeven die de profeet spreekt namens God. In het boek Jona beslaat de verkondiging vijf woorden (3:4) – die niet uitkomen, maar juist daarom niet faalden. Als een voorspelling uitkomt, was die succesvol. Als een onheilsprofetie uitkomt, heeft die gefaald. Het gaat bij die profetie immers om waarschuwing, om een roep tot *tesjoeva*.

Het boek Jona wordt gelezen op een dag en in een tijd dat keer op keer de dertien *middot* worden opgesomd, de eigenschappen van God die Hij zelf uitgesproken heeft op de Sinai. In het boek Jona horen we de echo, maar dan op een heel andere manier, als een verwijt! 'Want ik wist dat U een genadig en barmhartig God bent, geduldig en rijk aan goedertierenheid, Die berouw heeft over het kwaad' (4:2). Je kunt het zo goed weten, en toch niet 'kennen'... – zoals Jona geen genade kent, niet voor Ninevé.

Een opmerkelijke trek in het boek Jona is dat er een heleboel gezanten in voorkomen. God stuurt van alles naar Jona toe: een storm, een vis, een boom, een worm, een gloeiende oostenwind, wat niet al. God 'beschikt' (over) dat alles (het woord 'beschikken' klinkt in het boek Jona herhaaldelijk), zonder enige moeite. Wat een contrast als je dan kijkt naar die ene onwillige dienaar, om wie het allemaal begonnen is! Wat een moeite mét hem, en ook óm hem! Hoe is het mogelijk dat Jona niet gehoorzaamt? En hoe is het mogelijk dat hij niet op staande voet ontslagen wordt?

Gods goedheid gaat nog een heel eind verder dan zijn genade voor Ninevé: als zijn

mens toch terug (teruggekeerd) hebben, en er alles aan doen om hem Zijn wegen te leren.

Om vandaag over na te denken:

Hierboven staat een citaat van rabbi Sacks: 'Het is alsof God zelf ons toefluistert...' Welke vraag fluistert God jou toe in het boek Jona? Wat is jouw antwoord?

Het dagboek bij de Joodse najaarsfeesten is geschreven door ds. A. Brons en wordt u aangeboden door het [Centrum voor IsraëlStudies](#). Een uitvoerigere versie van deze bijdrage (incl. links naar relevante filmpjes, artikelen en geluidsfragmenten) vindt u via deze [link](#).

Copyright © 2018 Centrum voor Israelstudies, All rights reserved.

[unsubscribe from this list](#) [update subscription preferences](#)

